

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ MÜTERCİM VE TERCÜMANLIK BÖLÜMÜ

ÇEVİRİBİLİM DERGİSİ

1993

BAŞKENT
ÜNİVERSİTESİ

İÇİNDEKİLER

01

EDİTÖRÜN YAZISI

02-03

FROM PAST TO PRESENT: THE HISTORY OF TRANSLATION

04-06

LOST IN TRANSLATION: THE IMPACT OF DISINFORMATION IN MOTORSPORT JOURNALISM AND THE CALL FOR RELIABLE TRANSLATION SOURCES

07-09

ŞİİR ÇEVİRİSİ SÜRECİNDEKİ TECRÜBELERİM. VALHALLA: THE MYTHS OF NORSELAND; A SAGA, IN TWELVE PARTS

10-12

PROCESS OF CONSECUTIVE INTERPRETING AND NOTE-TAKING

13-16

THE IMPORTANCE OF PROFESSIONALS IN MEDICAL TRANSLATION AND INTERPRETING

17-20

TRANSLATION ASSOCIATIONS AND THEIR EFFECTS ON TRANSLATION INDUSTRY

21-24

TAHSİN P. KOYUN İLE İŞARET DİLİ TERCÜMANLIĞI HAKKINDA RÖPORTAJ

25-27

KAYNAKÇA

Editörün Yazısı
Sevgili Okuyucular,

Sizlere dergimizin editörü olarak kısaca dergimizin içeriği ve hedefinden bahsetmek istiyorum. Başkent Üniversitesi Çeviri Topluluğu (BAÇEV) olarak hazırlamış olduğumuz dergimizi sizlere sunmaktan mutluluk duyuyoruz. Mütercim ve tercümanlık alanında kendilerini geliştirmiş olan öğrenci arkadaşlarımızın katkılarıyla hazırlanan dergimizde, çeviriye dair çeşitli konuları ele alıyor ve derinlemesine inceliyoruz. Sizlere dergimizin içeriğini sunmadan önce, çeviri alanında gelişmeleri takip etmenin ve çevirmenlik mesleğindeki yenilikleri değerlendirmenin önemine vurgu yapmak istiyorum. BAÇEV olarak, disiplinler arası bir yaklaşımla çeviriyle ilgili farklı alanlardan yazılar sunuyoruz. Bu sayede, çeviri mesleğine ilgi duyan herkesin zengin ve faydalı bir içeriğe erişimini sağlamayı hedefliyoruz. Dergimizin amacı, çeviri topluluğumuzu büyüterek bilgi paylaşımını teşvik etmek, çeviriye olan ilgiyi artırmak ve bu alanda çalışanlara ve öğrenci arkadaşlarımıza değerli kaynaklar sunmaktır. Başkent Üniversitesi Mütercim ve Tercümanlık Bölümü öğrencilerinin yazılarına ve başarılarına yer vererek, çeviri mesleğine ilgi duyan herkese ilham olmayı hedefliyoruz.

"From Past to Present: The History of Translation" başlıklı makalemizde, çeviri tarihine göz atarak çevirinin evrimini ve geçmişten günümüze nasıl geliştiğini ve değiştiğini inceliyoruz.

"Lost in Translation: The Impact of Disinformation in Motorsport Journalism and the Call for Reliable Translation Sources" başlıklı makalemizde, motorsporları gazeteciliğinde yanlış çevirilerin etkilerini ve güvenilir çeviri kaynaklarına olan ihtiyacı ele alıyoruz.

"Şiir Çevirisi Sürecindeki Tecrübelerim. Valhalla: The Myths of Norseland; a Saga, in Twelve Parts" adlı yazımızda, topluluk üyemizin çevirmiş olduğu İskandinav mitolojisi ve efsaneleri içeren bir kitabı çevirirken bizlerle kişisel deneyimlerini paylaşarak çeviri sürecinde yaşadığı zorlukları ve bu zorluklara nasıl çözümler bulunduğunu anlatıyor.

"Process of Consecutive Interpreting and Note-Taking" başlıklı makalemizde ardıl çeviri yapma ve not alma sürecini detaylı bir şekilde inceliyoruz.

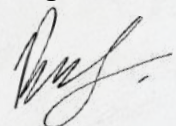
"The Importance of Professionals in Medical Translation and Interpretation" başlıklı yazımızda, medikal çeviri yapılırken profesyonel mütercim tercümanların ne kadar önemli olduğunu vurguluyoruz.

"Translation Associations and Their Effects on Translation Industry" adlı makalemizde ise çeviri derneklerinin sektöre olan etkilerini inceliyor ve çevirmenler ve çeviri endüstrisi üzerindeki rolünü tartışıyoruz.

Son olarak ise dergimizde okulumuzda İşaret Dili Dersi Çevirmenliği Dersi'ni veren Onur Tahsin Perseus Koyun hocamız ile yaptığımız röportajı paylaşarak İşaret Dili Tercümanlığı'nın ülkemizde ne kadar büyük bir ihtiyaç olduğundan ve bu alanın öneminden bahsediyoruz.

Bu sayımızda sizlere geniş bir yelpazede çeviri konularını sunuyoruz. Umarız bu içeriklerimizle çeviriye dair yeni bakış açıları kazanır ve keyifli bir okuma deneyimi yaşarsınız.

Sevgiler,
Yılmaz Berk Oksal
Dergi Editörü

FROM PAST TO PRESENT: THE HISTORY OF TRANSLATION

The word "translation" is derived from the Latin word "translatio", meaning to carry or bring across; therefore it means moving or bringing text from one language to another.

The emergence of translation took place at the moment the cave painting which is placed in intersemiotic translation today, a category viewed as the basis of cultural communication through which ideas are circulated, translated, and explained using language, images, and other semiotic resources (O'Halloran, Tan & Peter Wignell, 2006, p. 200), was practiced because these paintings were passed on other generations.

Since they wanted to figure out what their ancestors left to them, they generated the term translation. Much later, translation started to develop faster with the advance of writing. In the history of translation, one of the first major translations done is The Bible's translation from Hebrew to Greek in the 3rd century BC. Since Hebrew was nearly forgotten by Jewish people, translators at that time tried to translate The Bible single-handedly, meaning that translation was constantly utilized at those times. Embracing translation as a way to broaden one's horizons about a topic one wants to know about or understand other cultures and people at those times caused a shift towards translation, it started to have ramifications, leading translation to gradually become a deep-rooted term and develop over time.

From its emergence to today, translation has had countless shifts and developed gradually. The main reason why translation was a frequently consulted phenomenon in ancient times was that there were several languages in use and people had difficulty communicating. Such a desire did people have that they even used stones and clay tablets to decipher symbols in prehistoric Semitic languages such as Eblaite and Sumerian. The Rosetta Stone found in 1799 is one of the major examples of translation actions at those times; besides the fact that this translation action delivered development in translation, The Rosetta Stone's translation from ancient Egyptian and Greek to other languages also demonstrated that translation contributes to other fields and made its importance a little more understood (R. B. Parkinson et al., 1999, p. 8-12). Moving a little further in time (Middle Ages), it is seen that The Western world started to learn and embrace other languages such as Latin since there were a lot of sources written in Latin and people wished to understand them. Besides Latin, Greek, Hebrew, and Arabic gained importance since European scholars traveled constantly, and as a result of these travels, they tried to translate great religious, scientific, medical, and philosophical works from Greek, Hebrew, and Arabic into Castilian and Latin. Furthermore, in terms of the status of translation in the Middle Ages, the 9th-century translations of two major English works, Boethius' *The Consolation of Philosophy* and Bede's *Ecclesiastical His-*

tory can be given as notable examples, and in this era, Names such as Roger Bacon, Chaucer Boethius who translated the Latin work of Chaucer, and the French Roman De La Rose into English, and John Wycliffe who translated the Bible from Latin into English left their lasting mark on the field of translation.

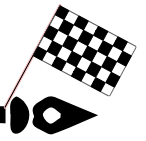
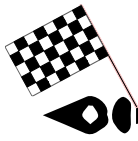
As stated before, translation is a concept that never stops evolving, just like technology, and these two have been extremely interrelated in recent centuries. With the development of technology, translation methods and perspectives on translation have slowly changed and expanded. Machine translation (MT) refers to computerized systems responsible for the production of translations with or without human assistance (Hutchins, W. J., 1995, p. 433), and the use of artificial intelligence such as Google has become widespread. Examples of the place of translation and technology in the modern era include Systran offering free translations for a small text in 1996 and the AltaVista Babelfish Company offering free translations, receiving 500,00 translation requests every day in 1997. Moreover, in today's translation world, Google translate, translation services of search engines such as Yandex, Opera or Chrome, e-dictionaries such as Tureng or CAT tools such as Memsources and Trados are widely used and contribute to the translation process.

Regardless of the period, translation is a living and constantly evolving concept that has always been, currently is, and will always be in the lives of human beings. Even though a different approach and development have been determined in each period, the essence and permanence of the work are the same. Today, translations made with the help of technology, which started in the 80s, are still popular, and in the future of translation, technology is expected to play a major role, and translation is expected to be intertwined with it because translation is something that people will always need and do, and it is getting there to help translators.

**HAZIRLAYAN:
NURSENA ARSLAN**

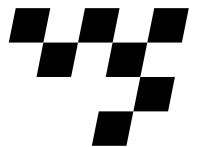

LOST IN TRANSLATION: THE IMPACT OF DISINFORMATION IN MOTORSPORT JOURNALISM AND THE CALL FOR RELIABLE TRANSLATION SOURCES

Language is ubiquitous in life. At the journal level, efforts were made to address every sector that language and translation can reach with the help of our authors and to disseminate information. The impact of language and translation is incredible, even in unexpected sectors, one of which is motorsport journalism. Motorsport, with its multinational structures, is an indispensable part of language and translation.

Drivers and teams come from many different countries, and without translation this industry will be exclusively about racing. With the rise of independent journalism in the age of social media, the balance in motorsports journalism has changed considerably. And this change came with problems. The traditional media had to do things officially, and the translation and communication of interviews and press conferences were conducted only through official institutions. Now that this is not the case, we are seeing a lot of mistranslations by independent news organizations, and this is having a lot of sensational effects.

The world of motorsports journalism has undergone a significant transformation in the digital age. With the rise of social media platforms and the increasing need for translation services, the way fans consume news and engage with their favorite teams and drivers has changed significantly. The misconceptions created by blue tick-bought Twitter news pages due to inaccurate translations have changed the way fans view the sport.

In the world of Formula 1, social media has become an essential tool for teams and drivers to connect with their fans. With platforms such as Twitter, Instagram, and Facebook, teams and drivers can share behind-the-scenes content, breaking news, and updates about their race weekends. For fans, social media offers a unique insight into the personalities of their favorite drivers and the inner workings of their teams. Social media has also allowed fans to interact with drivers and teams, giving them a sense of involvement in the sport that was not possible before.

However, social media has also brought about new challenges for journalists covering the sport. With drivers and teams often breaking news and sharing updates on social media before traditional media outlets, journalists need to be vigilant to ensure they are not left behind. This has led to a shift in how journalists cover Formula 1, with many now utilizing social media as a source of news rather than relying solely on traditional media channels.

Translation is a crucial aspect of modern motorsports journalism. As the sport has grown in popularity around the world, so too has the need for accurate translations of interviews, press releases, and other content. This is particularly important in Formula 1, where teams and drivers come from all around the globe, and the sport is followed by fans in every country.

For journalists, having access to reliable translation services is essential. Without accurate translations, important information can be lost or misinterpreted, leading to incorrect reporting and potentially damaging consequences. This is why many media outlets now employ dedicated translators to ensure that their coverage of Formula 1 is as accurate and comprehensive as possible.

In the new age, it is quite possible to see that the "blue tick" sales that started with Elon Musk's purchase of Twitter have had a huge impact on the media and fans.

In the world of motorsports journalism, there have been instances where social media accounts with verification badges have provided inaccurate translations of news and events. This is a problem particularly problematic for fans who rely on social media for up-to-date information about their favorite teams and drivers.

One of the main issues with inaccurate translations is that they can lead to misinformation and confusion among fans. For example, if a social media account provides a mistranslation of a driver's statement, this could lead to a misunderstanding of their intentions or beliefs. This could have a negative impact on the driver's reputation and the way they are perceived by fans.

Another issue with inaccurate translations is that they can create divisions between fans who speak different languages. If a social media account provides a mistranslation that is perceived to be biased or unfair, this could lead to tension and conflict between fans who speak different languages. This could harm the sense of community and unity that many fans feel when supporting their favorite teams and drivers.

It is quite possible to give a very recent example. Nelson Piquet's remarks against Lewis Hamilton, which recently turned into a defamation case. The 70-year-old three-time world champion claimed in his defense that his words had been distorted when translated from Portuguese. Even though what he said would not be acceptable even if it was translated correctly, his statement had become seriously distorted and exaggerated.

At the end of the day, it is possible to observe the many effects of mistranslations on motorsport journalism. To mention some of them:

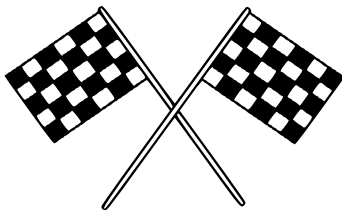
Disinformation Spreads: When neutral news outlets broadcast inaccurate or misleading information, it easily spreads on social media. Fans frequently utilize these sites for news updates and conversation, which has resulted in the quick spread of incorrect information. Because of the speed and scope of social media, erroneous translations may have a greater impact, causing fan misunderstanding.

False Rumors and Speculations: Translation problems can contribute to the creation of false rumors and speculations within motorsport journalism. Misinterpretations of drivers' or team members' statements, for example, can result in exaggerated or false claims about upcoming events, driver transfers, or rule changes. This can lead to unwarranted excitement or disappointment among fans, affecting their overall experience.

Loss of Credibility: Repeated translation-related misinformation might cause fans to lose trust in news sources. Fans may begin to doubt the accuracy of the overall motorsport journalism scene if they frequently come across mistakes or misleading information. This breakdown in confidence can lead to mistrust and make it more difficult to discriminate between accurate and false information.

Influence on Fan Engagement: The participation of fans may be dramatically impacted by misinformation in racing media. False rumors or exaggerated claims can create unreasonable expectations, which can lead to disappointment when the truth does not match what was previously stated. This can have an impact on spectators' emotional investment, passion, and overall enjoyment of the sport. Furthermore, disinformation can spark intense disputes among fans, resulting in community splits and unrest.

It may be necessary to reevaluate the function of official institutions and place a higher value on the skills of professional translators in order to resolve the ongoing translation issues in motorsport journalism. Independent news sources are essential for presenting a variety of viewpoints, but their reliance on translations from different sources can result in errors and misconceptions.

A possible approach may be to provide official organizations more credit for translation work. These organizations frequently have access to a pool of qualified translators who have the linguistic proficiency and cultural understanding needed to faithfully translate the original content's intended meaning. The possibility of mistakes or misinterpretations can be greatly decreased by depending on such experts.

Additionally, elevating the status of translators can help to improve the quality of translations. Skilled translators may be attracted and retained by recognizing the worth of their job and offering sufficient resources and training. Additionally, standardizing vocabulary and norms for racing journalism can help preserve consistency while translating.

Collaboration between official organizations and independent news organizations can be a successful strategy. While certified translators make sure the translated text is accurate and understandable, independent journalists may still be extremely helpful in gathering and checking information. This partnership may result in more dependable and trustworthy information for motorsport enthusiasts, quenching their need for precise news updates.

The motorsport media industry can make great gains toward eliminating translation issues by embracing the knowledge of experienced translators and giving them the credit they merit. This will encourage a more educated and involved fan base where trustworthy information and good translations are the norm rather than the exception.

ŞİİR ÇEVİRİSİ SÜRECİNDEKİ TECRÜBELERİM. VALHALLA: THE MYTHS OF NORSELAND; A SAGA, IN TWELVE PARTS

Şiir deyince akla genellikle duyguların, düşüncülerin, söz sanatlarıyla ve bir ahenkle ifade edilmesi gelir. Kelimelere anlamlar yüklenir ve dizeler bir ses estetiğiyle oluşturulur. Eski dönemlere kıyasla günümüzdeki şiirlerde uyak pek yaygın değildir. Siz değerli okuyuculara anlatmak istediğim konu ise Julia Clinton Jones isimli yazarın “Valhalla: The Myths of Norseland; a Saga, in Twelve Parts” isimli İskandinav mitolojisini ele alan şiir kitabını çevirirken edindiğim tecrübeler, çeviriye başlamadan önce nasıl hazırlandığım ve izlediğim yollardır.

İlk izlediğim yol olarak çeviriye başlamadan önce hepinizin de bildiği üzere kaynak metnin konusunu anlayıp bir araştırma yaptım. İnternet aracılığıyla konuyla ilgili kaynakları veya kitapları okuyup bağlama daha iyi bir şekilde hâkim olabilirsiniz. Kendi durumumda ise önceden edinmiş olduğum bilgiler sayesinde kitabın konusu olan İskandinav mitolojisine yüksek bir ölçüde hâkimdim fakat konuya daha fazla hâkim olmak için konuyla ilgili 4 ayrı kitap alıp internet aracılığıyla okumalar yaptım. Ayıryeten yazarın kim olduğuyla ilgili araştırma yapmak da işinize yarayabilir ve böylece yazarın düşünce yapısını mümkün olduğunca anlayıp olabildiğince aynı düşünce yapısıyla da çeviri yapabilirsiniz.

İlk başta konuyu biliyorum diyerek doğrudan çeviriye başlamak bir hata olur.

İlk önce şiirin ya tamamını ya da belli bir dizesine kadar okuyup başlamak hem kaynak metni hedef dile daha iyi aktarmanıza hem de okurken direkt anlamaya çalıştığınız için kaynak metnin cümle yapısını ve yazarın üslubunu daha kolaylıkla anlamınıza yardımcı olur. Ayrıca bir şiiri okurken onu sesli okumak şiirin ritmini ve ahengini daha iyi kavramanıza da fayda sağlayacaktır. Ortaya çıkardığınız hedef metni de sesli bir şekilde okumak, kaynak metnin ritmini ve ahengini hedef metninkileriyle karşılaştırmayı kolaylaştırır.

Kendi durumumda ise konuyu zaten önemli bir ölçüde bildiğimi düşündüğüm için bir hata yapıp direkt çevirmeye başladım. Konuyu bilmeme rağmen şiirin tamamını ya da belli bir dizesine kadar okumadığım için şiirin ahengini ve genel olarak cümle yapısı ile yazarın üslubunu tam kavrayamadığımdan dolayı anlama problemleri yaşadım.

Kitabın içindeki şiirler uzun oldukları için en sonunda şiirlerin belli yerlerine kadar okuyup öyle çevirmeye başladım ve böylece hem şiirin ritmini hem de az da olsa cümle yapısını anlamama çok yardımcı oldu. Kitap 1880 yılında basıldığı için 19. Yüzyıl İngilizcesinin yazım kuralları (noktalama işaretleri) günümüzünkünden farklı olduğundan ve şiir kitabı olduğundan çok fazla devrik cümleler olduğundan dolayı kitabın önemli bir bölümüne kadar okuduğum dizelerdeki kelimelerin hangi sözcük türleri olduğunu anlamakta çok zorlandım. Aşağıdaki dizelerden buna örnek verebilirim:

*Amid the summons loud,
Rising o'er Earth and cloud,
Swelling, then lying faint on ambient air,
In rich melodious strain
The rune-notes' sweet refrain
Falls ling'ring, from the golden harp-strings rare!
Ecstatic notes!
Each, liquid floats
In welcome as the Æsir come; (p. 35)*

"Each, liquid floats in welcome as the Æsir come;" ilk okuduğumda buradaki "liquid" kelimesini sıvı yani bir isim olarak algılayıp İskandinav mitolojisinde geçen bal likörüne atıfta bulunduğunu sanmıştım ve buna göre çevirmiştim ama bu dizelerden sonra hâlâ ses ile ilgili anlatımlar bulunduğu için bir bütünlük sağlayamıyordum. Düzenleme sürecinde ise tekrardan okuduğumda aslında burada herhangi bir sıvıdan bahsetmediğini ve "liquid" kelimesini isim olarak kullanmadığını ama bir sıfat olarak kullandığını anladım. "Liquid" kelimesinin "each" kelimesine atıfta bulunduğunu, "each" kelimesinin de bir üst dizedeki "ecstatic notes" ifadesine atıfta bulunduğunu fark edip en sonunda şu şekilde çevirdim:

*Coşturucu notalar!
Æsir geldikçe her nota ahenkle süzülür
Sıcak bir karşılama içinde;*

Kitabın belli bir yerinden sonra yazarın üslubunu daha iyi anlamaya başladığımdan dolayı bu sorun neredeyse ortadan kalkmıştı. Ayrıca bu sorunu aşmak için eğer varsa yazarın başka şiirlerini okumak çok yardımcı olacaktır çünkü yazarın hem üslubunu hem de düşünce yapısını anlamaya başlıyorsunuz.

Eğer şiir eski dönemlerin İngilizcesi ile yazıldıysa iyi bir sözlük bulmak çok işinize yarayabilir. Bunun nedeni ise günümüzde kullanılan İngilizce kelimelerin eskiden daha farklı anlamları olabiliyor ve daha farklı bir şekilde kullanılabiliyor. Aşağıdaki dizeden buna örnek verebilirim:

From gay halls in coral caves, (p. 115)

Buradaki "gay" kelimesi, bugünkü baskın olan anlamının dışında eskiden "merry, airy, jovial" gibi anlamlarda kullanılırdı. Bu nedenle de şu şekilde çevirdim:

Mercan mağaralarındaki şenlikli salonlardan,

Etimoloji sözlükleri de çok önemli kaynaklardan biridir. Bu kaynaklarda kelimelerin eskiden ne tür farklılıklarla kullanıldığının yazılması ve bunu belirli zaman aralıklarına göre sınıflandırması da çok yardımcı olabilir. Örneğin "gay" kelimesi 14. Yüzyılın sonlarında "full of joy, merry; light-hearted, carefree;" olarak kullanılmıştır ve Eski Fransızca dilindeki "joyful, happy; pleasant, agreeably charming" gibi anlamları olan "gai" kelimesinden gelmektedir. "Homosexual" anlamı ise 1940'lı yılların sonlarındaki psikolojik bir yazıda görünmeye başlamıştır. Kendi durumumda ise 1886 yılında yayımlanan "Webster's Complete Dictionary of The English Language" sözlüğünden ve "Webster's Dictionary 1828" online sözlüğünden oldukça yardım aldım. "Internet Archive" internet sitesinden bu tür eski sözlükleri bulabilirsiniz. Etimoloji sözlüğü olarak da çoğu kişinin bildiği "Etymonline – Online Etymology Dictionary" internet sitesi üzerinden kelimelerin eski zamanlarda nasıl kullanıldığını bakabilirsiniz.

Konuyla ilgili çevrilmiş kaynaklara erişebilmek sizlere oldukça fayda sağlayabilir. Bu sayede hem önceden çevrilmiş olan spesifik kelimeleri bulup kendi çeviriniz ile konuyla ilgili diğer çevrilmiş kaynaklar arasında bir tutarlılık kurabilirsiniz. Ayrıca konuyu da daha iyi kavramanıza yardımcı olabilir. Kendi örneğimde ise çeviri sürecinde her zaman yanımda dört ayrı mitoloji kitabı bulunuyordu. Şiirde anlamadığım bir konu ya da bağdaştıramadığım bir şey olduğu zaman bu kitaplardan o konuyla ilgili yerleri teker teker okuyup konuyu daha iyi anlamaya çalışıyordum ve en kötü ihtimalle internet üzerinden araştırma yapıyordum. Ayrıca, Türkçeye çevrilmiş bu kitaplar, belli başlı özel isimlerin, mitolojide geçen önemli kelimelerin doğru çevirilerini bulmamda oldukça yardımcı oldu. Buna örnek olarak çevirdiğim kitaptaki “Valkyriar” ve “Valkyr” kelimeleri “Valkyrie” kelimesinin farklı biçimleridir. Yanımda bulundurmış olduğum kitaplardan birinde “Valküreler” (Gaiman, 2017/2018) diğerinde ise “Valkyrie” (Sturluson, 1220/2020) olarak bırakılmıştır. Diğer iki kitapta ise “Valkür” (Litchfield, 1890/2021) (Munch, 1968/2021) olarak bırakılmıştır. Bunun üzerine internette de araştırma yapıp okuduğum iki kitapla bütünlük olsun diye en son “Valkür” olarak bıraktım.

Kaynak metindeki uyağı, ahengi ve ritmi olabildiğince korumaya uğraştım. Şiirin kendisi de devrik olduğu için bazen kelimelerin yerlerini değiştirdim, bazen de örneğin üst üste iki dizenin bir uyağı varsa hedef metinde o uyağı olabildiğince korumak için o iki dizeden birinin sonundaki kelimeyi diğer dizenin sonuna ekledim. Buna verebileceğim en basit örnek ise aşağıdaki gibidir:

*Now, to assauge the high gods' grief
And bring their mourning some relief, (p. 112)*

*Şimdi, ulu tanrıların kederini hafifletmek için
Ve yaslarına birazcık rahatlatma getirmek için,*

İlk çevirdiğimde ilk dizenin sonuna için kelimesini eklememiştim. Düzenleme sürecinde bunu fark edip böyle yaparsam şiirin ritmini ve ahengini belli bir miktarda koruyabileceğimi düşündüm.

Son olarak çevirdiğiniz şiiri belli bir zaman geçtikten sonra tekrardan sesli okumanız hatalarınızı daha iyi fark etmenize olanak sağlayabilir. Kendi örneğimde ise bütün kitabın çeviri süreci bittikten sonra kontrol amaçlı en baştan çevirimi okuduğumda veya 12 şiirden birinin çeviri süreci tamamlandıktan sonra aradan birkaç gün geçtikten sonra onu baştan okuduğumda örneğin bir dizeyi çevirdiğim andan itibaren çeviriyi kontrol etmemden daha çok verim aldım ve yaptığım hataları daha kolay buldum. Bunun nedeni ise beyniniz çeviri sürecinden hemen sonraki yorgunluktan kurtulmuş olduğu ve çevirmen gözüyle okumadığınız için hatalarınızı daha açık ve kolay bir şekilde bulabilmenizdir. Yukarda verdiğim “liquid” örneği buna güzel bir örnek olabilir.

Hazırlayan:
Halil İbrahim Kızık

PROCESS OF CONSECUTIVE INTERPRETING AND NOTE-TAKING

Imagine that you are sick. You went to the doctor and he examined you. Based on the results he obtained, he wrote you a prescription. You go to the pharmacy to pick up your medication. What is that? Can't you read the prescription? Holy crap, what kind of writing is this? The pharmacist looks at the prescription and reads what is written. What would you think if I told you about note-taking in a job that even a colleague cannot read and understand?

The job of an interpreter is difficult. Trying to translate what is being said at the same time can cause the interpreter to sweat for minutes, due to the terminology of the subject, the accent of the speaker, the speed at which the speaker speaks, and many other factors. Professional interpreters develop themselves for this. There are different translation methods. One of them is consecutive translation.

Consecutive interpreting is the method in which the interpreter mostly takes notes and translates. In this method, the interpreter takes notes of what the speaker says. The interpreter translates by referring to the notes he/she has taken when the speaker stops speaking and waits for the interpreter to translate.

It may sound simple, but this method has its challenges. To begin with, the interpreter does not determine where the speaker stands. This decision is made by the speaker. Therefore, if the speaker is not aware of the difficulty this task poses for the interpreter, the interpreter may want to pull the speaker's jacket and say "sir/madam, wait a moment and let me interpret". Of course, he/she cannot do that. Apart from that, the most challenging part is the note-taking itself. After all, the human hand cannot take notes as fast as the voice recorder on your phone. The time required for this process is limited. Shortened sentences can be used, of course, but the main things that interpreters use when taking notes are shapes, signs, and writings that you cannot make sense of. Sometimes these notes look so strange to the eye that another interpreter might not be able to make sense of them when they read them.

There are some stereotypical symbols, lines, and so on, which are taught to interpreters to facilitate the note-taking process. As an example, you can take a look at the image below.

FACING P. A

- ▷ public
- e each, every; all
- ⌒ press
- aim, objective
- ⌒ outcome, result; success
- Q friend(ship)
- R know
- ⌒ private)
- ✓ visit
- ↘ to (smaller than 'but' — below)
- ⌒ target
- ↘ work
- ρ policy

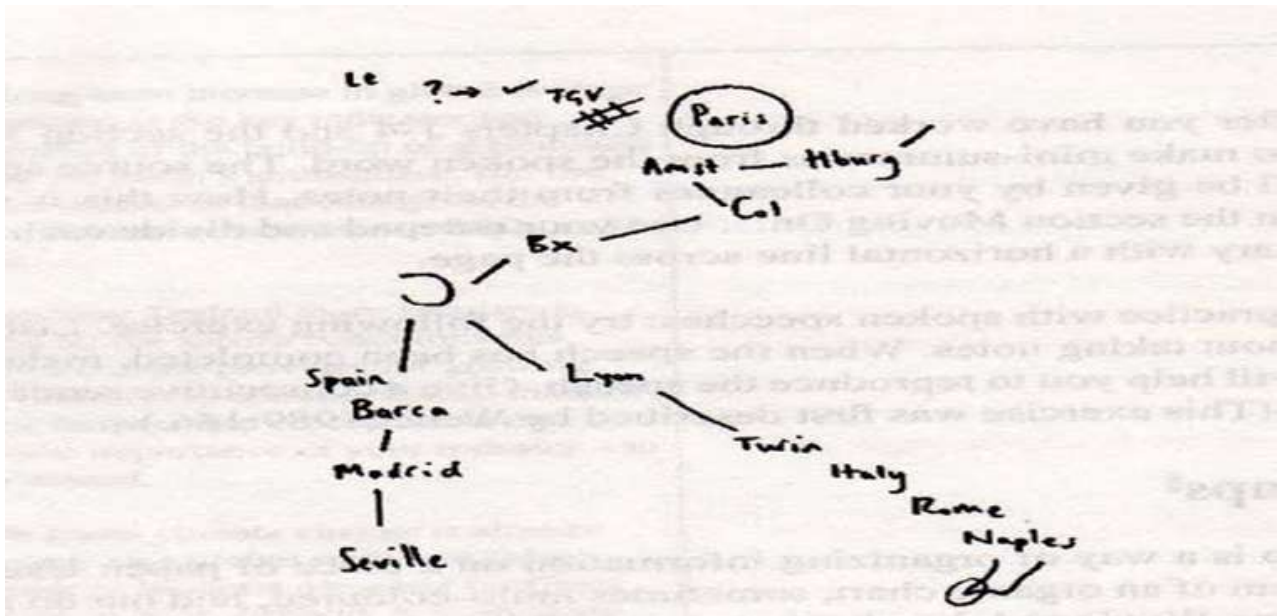
FACING P. B

- C if
- ys yes
- tm term (-tm, -tm, -tm: short-, medium-, long-).
- for
- m mème

FACING P. C

- < see; view
- η no, not
- ⌒ understand
- ⌒ now
- t try, attempt
- nd need
- ⌒ support

This image shows only the tip of the iceberg.

2

In the image above, you can see the note taken by a translator. Using the data in the first image, we can understand a few things or so and make a conclusion.

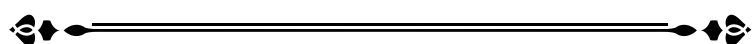
However, to be honest, an interpreter would be better served by using personalized notes rather than taking notes that look like organic chemistry questions. After all, the interpreter's job is to get the message across to the listener. By taking notes that only he or she understands, consecutive interpreting can be made a lot easier.

Things to pay close attention to when taking notes are dates, times, units, numbers, and places to emphasize. Obviously, these things vary depending on the subject matter. However, the elements that are critical points of the message have priority in the note-taking process. An interpreter who takes critical notes can easily access the message itself.

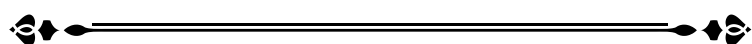
**HAZIRLAYAN:
BERKAY BİGÜN**

Throughout history, translation and medicine always have been inseparable two terms. History shows that even in the oldest form of cuneiform writing from Ancient Mesopotamia contains medical translation. Moreover, several dictionaries in Sumerian, Ugaritic, Akkadian and Hurrian dating from around 1300 BCE have been found (Karwacka, 2018, p. 27).

THE IMPORTANCE OF PROFESSIONALS IN MEDICAL TRANSLATION AND INTERPRETING

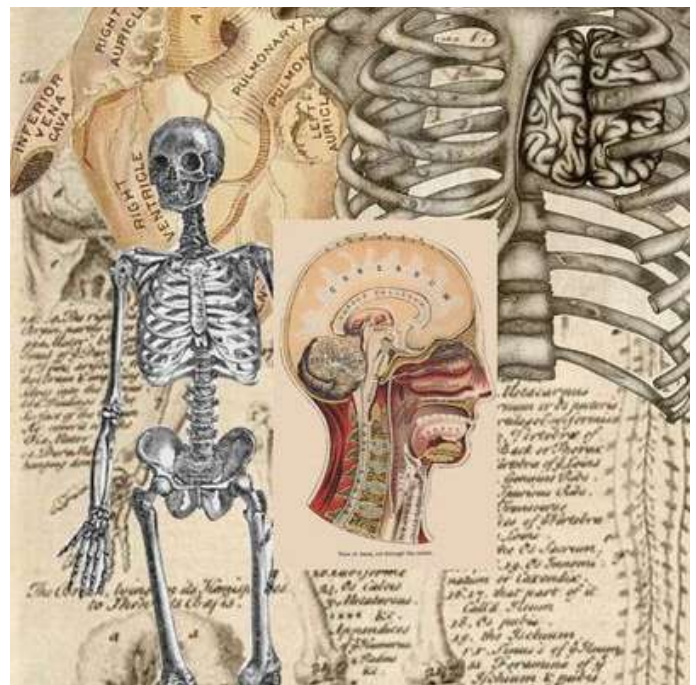
According to Karwacka (2015), "Medical translation concerns a number of subject areas, including pharmacology, medical rescue system, surgery, obstetrics, paediatrics, psychiatry, internal medicine, oncology, cardiology and other fields of specialty, as well as other disciplines, such as law or administration." (p. 272). It consists of numerous areas and complex terminology (Latin and Greek based terms and their daily abbreviations). In addition, it linguistically takes time to find equivalents of these terms in target language; Hence, the quality of translation with/without medical knowledge is a hotly-debated issue.

In spite of this debate, we suppose that medical translation ought to be done by professionals because they learn interpreting techniques such as note taking, shadowing and retelling for years unlike laymen. What is more, professionals anteriorly learn several tools due to the relation between technology, translation and interpreting; Therefore, they can take advantage of technology during translation and interpreting process much better than laymen.

The first point that needs mentioning with respect to the factors affecting the quality of medical translation is interpreting techniques. Medical translators and interpreters are not options but necessities. Translating and interpreting demand special skills such as note taking, shadowing, retelling, writing, speaking, and the proficiency of the languages. Professionals practice these skills for years unlike laymen, meaning that they can take notes faster and keep the terms in their minds longer so that they can handle the process better. What is more, medical translation is widely considered to be done by people from the field itself. In a study conducted by Rosenberg, Seller and Leanza (2008), the difference of the approaches of the professional and family member interpreters in clinical occasions were analyzed and compared. The results showed that professional interpreters were able to make patients feel their credibility; they broke the cultural differences and showed constant professionalism unlike family interpreters (pp. 89-91). The main problem of their assertions is that bilingual helpers were not able to convey the messages of patients in the way professional interpreters did. The way they perceived and conveyed the diagnoses and treatments were not fully graspable and they interpreted the information as if they were the patient themselves (Bolden, 2015, pp. 388-389). It is proposed that professional interpreters and translators are the best option in terms of translating a medical text. Therefore, it is possible to argue that professional interpreters do a better job in using interpreting techniques than laymen (Ibid., 2000, p. 389).

Errors, even little changes, may cause major problems while translating and interpreting. For instance, it was seen in a hospital that non-professional interpreters omitted some of the words or sentences that clinician, parent or child said during the process, or, on the contrary, they used the words, phrases and sentences that they did not say. Moreover, non-professional interpreters replaced some specific words or phrases with other substitutions while interpreting, added their own perspective for a word or a phrase told by the clinician, parent or child, and failed at finding correct word or phrase while trying to find equivalence between source and target language (Flores et al., 2003).

The second point is the way technology is used during translation and interpreting process, having to be mentioned because it in fact demonstrates how much professionals are needed when it comes to use technological tools. Taking into consideration that technology is used for cognitive activities such as making a diagnosis and translating a text, now it is a necessity for medical translators and interpreters to use technology at a certain level (Spinolo & Amato, 2020, para. 1). Professionals use technology and its tools better than laymen because they take special lessons teaching how to use these tools. Furthermore, they practice them for years, meaning that they have an advanced level of using them. The findings of O'Brien (2016) point out that even if advances in translation technology may be useful, they do not give precise products and adequate solutions yet (Koehn, 2010, n.d.). It is remarked that it is not an obligation for interpreters and translators to learn technology and its tools, and traditional ones and techniques are recommended (O'Brien, 2016, p. 92). What he missed in his claims is that technology has an important role in translation and interpretation already, and not everyone can handle it with no education. Although machine translation works well in this translation field, it is important to pay attention to the differences in terminology in the target language. Translations of Chartered Engineers (CE) conformity certificates and similar documentation should not be ignored. A translator in this field should have profess-

signal knowledge of medical terms, medicines, and their uses. Where knowledge is lacking, care should be taken to get the information from the right place.

Medical device translation is an important sub-branch of medical translation. Device translation plays a major role in making life easier for both patients and doctors, so the translation should be written in an understandable language to avoid any machine malfunctions and adverse effects on patient health. When translating medical device user interface content, any software-related documentation should take priority. That is because it is the main component with the commands needed to operate the medical device. When translating medical devices, it is also important to accurately translate information about the device's software. Therefore, it is necessary to have not only medical terminology but also professional knowledge of the technology. Besides, it is substantial for professionals to take lessons and practice about translation technology because this is what make them use technology and its tools efficiently unlike laymen. As seen above, translation technology is used in the most productive way only by professionals. In congruence with this opinion, the findings of Lyons (2013) point out that medical translators and interpreters should not merely confide in scientific and medical expertise, they should also attend classes giving CAT (Computer Aided Translation), TM (Translation Memory), graphical user interfaces and content management systems tutorials (Lyons, 2013, p. 22). What is more, a study conducted by Bowker (2005) states that the translations done by translators using TM showed productivity, speed of translating and quality of the translation different from the ones not using TM during translation process (Bowker, 2005, pp. 16-20; Olohan, 2011, p. 343). Consequently, it could be said that professionals outperform laymen in using translation technology and its tools. Knowing how to use technology and its tools during translation and interpretation process, especially in hospital, is crucial. Moreover, in translations, it is vital to pay attention to abbreviations that vary from language to language and check their suitability for the target language, and it should be decided whether to use them or not according to the target language. For example, Type BF, which is the degree of protection against electric shock used in medicine, is used as Type BF when translated into Turkish.

Because the same abbreviation is used in Turkish. However, the abbreviation "HF", which is used in subjects related to the magnetics of medical devices, stands for "High Frequency" and the abbreviation "YF", which means "yüksek frekans" in Turkish, is not used in Turkish and it must be preferable to write "high voltage" instead of "HF". Another example in a hospital, language barriers and cultural differences consistently existed and emergency physicians were having tough times communicating with patient either face to face or with the help of technology (Chan et al., 2010). After a while they decided to hire professionals, and while doing that, they payed attention to their proficiency of translation technology and its tools. They hired interpreters and translators who were able to use new technology, mobile computer technology at the bedside and do telephone interpreting. It was seen that medical interpreters and translators professionally trained provided positive changes in communication between patients and physicians, patient satisfaction and overall cost savings. Thus, unlike laymen, professional interpreters and translators knowing the usage of translation technology should be hired in medical area, because technology is utilized there a lot (Chan et al., 2010).

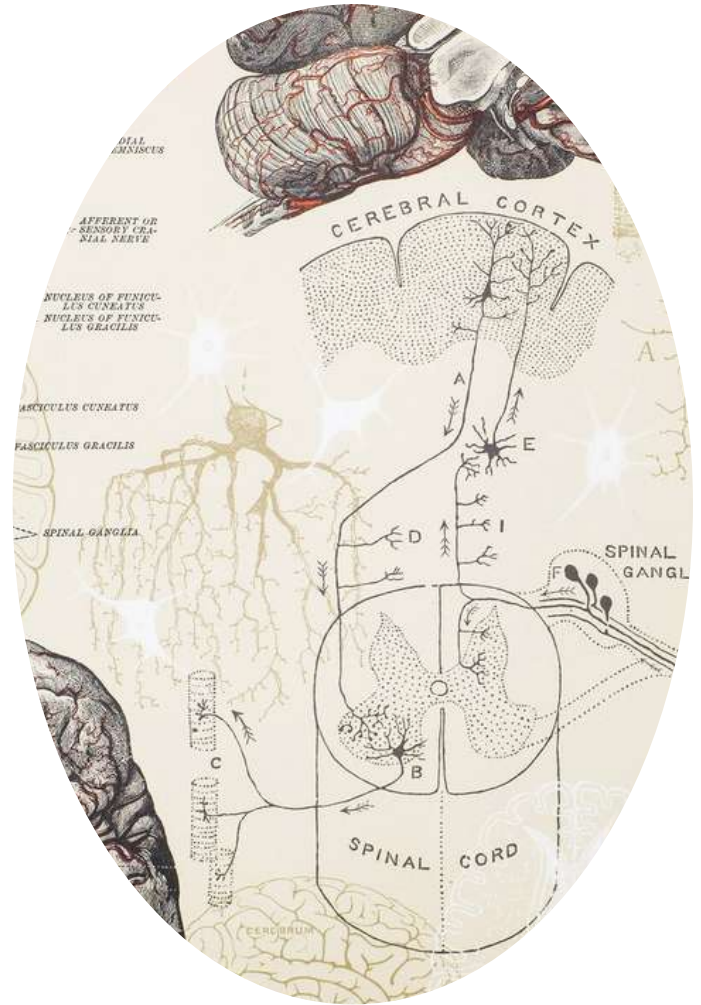

Medical translation and interpretation consist of distinctive terminology having plenty of different and complex words. Moreover, it is getting more complicated when it comes to translating or interpreting a medical text from one language to another. In such cases, professionals benefit from technology and its tools. For example, it is seen that papers, articles and books about Chinese medicine catch a great number of people's attention.

However, they cannot be translated by laymen or with traditional way due to its broad and profound culture (Wu & X., 2021, p. 791). It is demonstrated that Chinese medicine is translated with the help of CAT, which requires professional use and a lot of practice (Wu & X., 2021, p. 791). Hereby, while translating or interpreting a medical text, professionals should be hired because an advanced level of technology usage may be needed, and they use translation technology tools that they learn for years such as CAT more efficiently compared with laymen.

Consequently, it is demonstrated that a translation and interpretation of an area such as medicine require efficient use of exclusive skills. This paper is essential in that it shows how important it is to get medical translations and interpretations done by trained people. Analyses showed that translators and interpreters must be educated because the actions of non-trained people may lead to a complete misunderstanding and clinical problems. In addition, the way professionals use technology in medical translation and interpretation is found to be far more advanced than laymen. Along with this information, it should be acknowledged that further research should focus on the ways providing professionals to work in the hospital no matter how much it costs, a section for translators and interpreters can be opened in the hospital because they can be in demand in any moment. It is addedly recommended that a full-fledged test measuring the proficiency translators and interpreters have about medicine, special techniques needed in the area and technology should be implemented before hiring them.

Professional translation of medical devices is vital for both doctors and patients. When doing this kind of translation, it is important to have professional knowledge and to ensure a clear translation. In conclusion, by pointing out and analyzing the issues on medical translation/interpretation, it can be said that professionals are the best option for this area; otherwise a great number of different and reverseless problems may emerge.

Hazırlayan:
Nursena Arslan
Ecem Aydın

TRANSLATION ASSOCIATIONS AND THEIR EFFECTS ON TRANSLATION INDUSTRY

Translation associations are organizations that bring together professional translators and interpreters to share knowledge, resources, and best practices. They provide support and networking opportunities to their members, as well as educational and professional development opportunities. They also advocate for the rights and interests of translators and interpreters and promote the profession.

In Turkey, there are a number of translation associations that have been established to support the profession. Türkiye Çevirmenler Derneği (The Association of Translators in Turkey) is a professional organization for translators in Turkey. The association's mission is to promote the translation profession, support its members, and improve the quality of translation services in Turkey. The association was founded in Istanbul in 1991, and it is a member of the International Federation of Translators (FIT) and the European Union of Associations of Translation Companies (EUATC). The association is also affiliated with the Union of Chambers and Commodity Exchanges of Turkey (TOBB). Türkiye Çevirmenler Derneği's mission is to provide its members with training and professional development opportunities, to promote the value of professional translation services, and to establish and maintain ethical standards for

the translation profession.

Türkiye Konferans Tercümanlar Derneği (The Turkish Association of Conference Interpreters) is a professional association in Turkey for conference interpreters. The association's mission is to promote the profession of interpreting, assist its members, and enhance the quality of interpreting services in Turkey. It was established in 1995 in Istanbul, and it is a member of the International Association of Conference Interpreters (AIIC) and the European Forum of Sign Language Interpreters (EFSLI). To give members with chances to develop their skills and expertise, the association organizes a variety of events such as workshops, conferences, and seminars.

Çevirmenler Meslek Birliği is a Turkish professional association for translators. Its mission is to advance the translation profession, assist its members, and improve the quality of translation services in Turkey. The organization was formed in Istanbul to give its members with opportunities for training and professional development, to promote the value of professional translation services, and to set and uphold ethical standards for the translation profession. The organization also offers workshops, conferences, and seminars for members to develop their skills and expertise. It is a member of the International Federation of Translators (FIT) and the European Union of Translation Companies (EUATC).

Çeviri İşletmeleri Derneği is a professional

organization for translation companies in Turkey. Its main goal is to promote the translation industry, support its members, and improve the quality of translation services in Turkey. The association was founded to provide its members with training and professional development opportunities, to promote the value of professional translation services, and to establish and maintain ethical standards for the translation industry. The association also organizes workshops, conferences and seminars to provide members with opportunities to improve their skills and knowledge. It is a member of European Union of Associations of Translation Companies (EUATC) and International Association of Professional Translators and Interpreters (IAPTI).

These are just a few of the many translation associations in Turkey. Each of these organizations provides valuable support and resources to its members, and together they work to promote the profession

of translation and interpretation in Turkey. There are several advantages and benefits that translation associations provide to its members. Translation associations are crucial organizations that support the professional development and advancement of their members. They provide a variety of resources and opportunities that help translators to improve their skills, stay informed about industry trends, and connect with other professionals in the field.

One of the main contributions of translation associations is professional development. Many associations offer training, continuing education, and certification programs to help members improve their skills and advance their careers. These programs may include workshops, webinars, online courses, and mentoring opportunities, which provide members with the knowledge and skills they need to stay current in the industry. Additionally, many associations provide

access to industry resources such as journals, newsletters, and online forums, which allow members to stay informed about the latest developments in the field.

Another important contribution of translation associations is networking. These associations provide opportunities for members to connect with other professionals in the industry, including potential clients and collaborators. This can be done through events such as conferences, workshops, and meetings, as well as through online forums, discussion groups, and social media platforms. Networking with other professionals in the industry can help members to build relationships, share their experiences and knowledge, and learn about new developments in the field.

Translation associations also play a crucial role in representation and advocacy. They work to promote the interests of their members and the translation industry as a whole, by lobbying for policies that support translators, and promoting the translation industry. They also provide access to job opportunities and can provide a platform for professional recognition.

Translation associations also offer discounts and special offers on products and services, such as translation software and continuing education courses. This can help members to save money and access resources that may otherwise be out of reach.

To sum up, translation associations make a significant contribution to their members by providing a wide range of resources and opportunities that support professional development and advance their careers. They provide training, networking, representation and advocacy, job opportunities and professional recognition. Joining a translation association is a great way for translators to build a professional network, stay informed about the latest developments in the industry, and access resources that can help them to succeed.

The difficulties that translation associations encounter are numerous. Some of them are listed below:

Lack of funding: Many translation associations are non-profit organizations that rely on membership dues and other sources of funding to support their operations. However, these sources of funding may not be sufficient to cover the costs of running the organization, and this can limit the resources that are available to support the members.

Limited access to resources: Translation associations may have difficulty accessing the resources they need to provide training and other professional development opportunities to members. This may include a lack of funding, difficulty in finding suitable training facilities, or difficulty in finding qualified trainers.

Difficulty in reaching translators: Translation associations may find it difficult to connect with potential members and to attract and retain members. This can be due to a lack of awareness of the asso-

ciation among translators, or due to competition from other organizations offering similar services.

Difficulty in competing with online platforms: With the rise of online platforms, translator may have more options to connect with clients and other professionals in the industry, and this can make it harder for translation associations to attract and retain members.

Attracting and retaining members: Many translation associations have difficulty in attracting and retaining members as many translators are freelancers and may not see the need to join an association.

Limited advocacy and representation: With the limited resources and the limited membership, translation associations may have difficulty in lobbying for policies that support translators and promoting the translation industry.

Limited professional recognition: With limited resources, many translation associations are not able to provide professional certification programs or other means of professional recognition for members.

Limited access to the market: Translation associations may find it difficult to connect members with potential clients, which can make it harder for members to find work.

Limited access to technology: Some translation associations may have difficulty in providing access to new technologies, such as CAT tools, machine translation, or other resources, which may be essential for translators to stay competitive in the industry.

In conclusion, translation associations are organizations that help translators and interpreters by providing resources, networking opportunities, and professional development. They also advocate for the rights and interests of translators and interpreters. Joining a translation association is a great way for translators to build a professional network, stay informed about the latest developments in the industry, and access resources that can help them to succeed. However, there are some challenges that these associations face such as lack of funding, limited access to resources, difficulty in reaching translators, and difficulty in competing with online platforms.

**HAZIRLAYAN:
GÖRKEM YETİŞ**

ONUR TAHSİN PERSEUS KOYUN

ile işaret dili tercümanlığı hakkında...

Ecem: Merhaba arkadaşlar. Bugün okulumuzda işaret dili eğitimi veren Tahsin Hocamız ile birlikteyiz. İşaret dili öğrenmek isteyen kimseler için Tahsin Hocamızın deneyimlerinden ve tavsiyelerinden faydalanacağız. Öncelikle nasılsınız Hocam?

Tahsin: İyiyim. Sizleri gördüm daha iyi oldum. Bu fırsatı bana sunduğunuz için teşekkür ederim.

Ecem: Asıl biz teşekkür ederiz

Tahsin: Ne demek, her zaman.

Ecem: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Tahsin: Tabii, Adım Onur Tahsin Perseus. Güney Afrika doğumluyum. Şu an uluslararası bir şirkette İngilizce öğretmenliği yapıyorum ve aynı zamanda Başkent Üniversite'sinde öğretim görevlisiyim. Aynı zamanda İspanyolca, Türkçe ve İngilizce konuşabiliyorum.

Ecem: Türkiye'ye yolunuz nasıl düştü hocam?

Tahsin: Türkiye'ye 2014 yılında geldim ailevi sebeplerden dolayı. Liseyi tekrardan okumak için Türkiye'ye döndüm. Yıl tekrarından dolayı biraz da yaşım büyümüş oldu diyebilirim.

Ecem: Peki zorlandınız mı Türkçe öğrenirken? Yanılmıyorsam anadiliniz İngilizce idi.

Tahsin: Evet ama ev içerisinde zaten Türkçe konuşulduğu için anladığım bazı kelimeler vardı. Türkiye'ye geldiğimde tabii yeni bir kültür ve ortam zorladı beni ama her insan gibi alışma sürecinin ardından kendime yeni bir yapı ve karakter inşa ettikten sonra devam ettim hayatıma.

Ecem: O halde sizlere hoş geldiniz diyorum hocam.

Tahsin: Sağ olun.

Ecem: İşaret diline olan ilginiz nasıl başladı? Çok yaygın bir alan değil aslında.

Tahsin: Evet, şöyle ki; Ülkemizde en az beş milyon sağır birey mevcut. Bu alana ilk ilgi duyduğum zamanlarda üniversite dördüncü sınıfın başlarında idim. O zamanki sınıf arkadaşlarım gelecek planlarında tıbbi çeviri, hukuki çeviri gibi sektörel hedefler varken ben ne yapacağıma hala karar verememiştim. Yaptığım en büyük plan ise İspanyolcamı geliştirip spor tercümanlığı yapmak iken bir gün arkadaşımın evinde oturup haberleri izlerken engelli bir vatandaşımızı gördüm. Kendisini anlatmaya, ifade etmeye çalışıyordu ama yanında bir tercüman olmadığını, zorlandığını fark ettikten sonra biraz araştırma yaptım. Google'a girdim, YouTube'a girdim; Türkiye içinde böyle çevirmenler var mı diye baktım. Gerçekten varmış ama bu alanda kendi geliştiren çok fazla çevirmen olmadığını da gördüm.

Devlet kanallarında; özellikle TRT gibi kurumlarda mutlaka var ama Türkiye'nin büyük bir kısmında en önemlisi hastanelerde böyle tercümanların eksikliği aşikâr. Bu nedenle bende dördüncü sınıfın başında eğitim almaya karar verdim. Bir katkıda bulunmak istedim. Eğitimlerimin sonucu olarak buraya kadar geldim.

Ecem: Bu kadar yaygın değilken eğitiminizi nasıl adımlar atarak aldınız?

Tahsin: Eğitime başlama şeklim aslında fakültemiz hocası Orhan Demir sayesinde oldu. Bu ilgi ve alakamı ona biraz bahsederken kendi arkadaşı olan Bahtiyar Hocamızın Ankara Üniversitesi bünyesi altında bu konuda yüksek lisans programı yürüttüğünü anlattı. Kendisi vesilesi ile de tanıştım. Bahtiyar hocamız da beni TÖMER'e yönlendirdi. Kendisinin de bu durum, bir tercümanın bu sorunu fark edip eğitim alma istemesi durumu hoşuna gitti. Ben de yönlendirmesi ile TÖMER'e gidip gerekli eğitimlerimi almaya başladım. İşaret dili öğrenmek isteyen herkese de tavsiye ederim. Herkesin TÖMER'e başvurarak devlet desteği ile eğitim alabileceğine ve işaret dili öğrenebileceğine inanıyorum.

Ecem: Bu eğitim ne kadar sürüyor peki? Eğitiminizin süreçlerinden bahseder misiniz?

Tahsin: Takdir edersiniz ki dil sürekli gelişen bir varlık olduğu için bunun bir süresi yok ama ben eğitimimi almaya dediğim gibi dördüncü sınıfın başında başladım. Haftanın iki günü eğitimlere katılmam ve kur atlamalarla birlikte bir yılı aşan bir süreç içinde kendimi B1 seviyesine getirdim. Ders vermem söz konusu olduğunda da bir yıl daha çalışmalarımın üstüne koyarak kendimi geliştirdim. Şimdi de sizlerle burada bu dersi işliyoruz. Ortalama olarak iki yıl diyebilirim.

Ecem: İki yıl her yerde görülmeyen alışla gelmedik bir dil için oldukça ideal gözüküyor.

Tahsin: Kesinlikle katılıyorum. Bir bilgiyi öğrenmek ve aktarmak çok farklı şeyler bunun için daha çok çalıştım. Ben de hala öğrenmeye devam ediyorum. Kendimi sürekli geliştirmeye çalışıyorum.

Ecem: Öğrenirken nelerde zorladınız?

Tahsin: TÖMER'e gitmeden önce kendi çabamla öğrenmekte ve araştırmakta ve anlamakta zorlandım. Sesi olmayan bir dili nasıl kullanacağıma dair hiçbir fikrim yoktu. Eğitimin ilk başlarında hareketler, hareketlerin pozisyonu, dudaklar ve mimikler en çok zorlandığım şeyler oldu. Tabii kullandıkça geliştiği için sürekli tekrar yaparak bunları çözdüm.

Ecem: İşaret dilinde dudaklar da kullanılıyor mu?

Tahsin: Evet, dudakların şekli, mimikler ve hareketlerin pozisyonu. Bunların hepsinin ayrı anlamları var.

Ecem: Bunu hiç bilmiyordum. Vücudun her şekilde kullanılması gerekiyor o zaman, değil mi?

Tahsin: Evet, sestən ziyade işaretler ile kullanılan bir dil olduğu için her şeyin bir amacı var.

Ecem: İşaret dilinin diğer diller gibi belirli bir gramer yapısı var mı? Fiilin başta ya da sonra olması bir şeyi değiştiriyor mu?

Tahsin: Şöyle ki, işaret dilinin elbette bir gramatik yapısı var ama bu diğer dillerden oldukça farklı. Az önce söylediğim gibi beden dili çok önemli. Bir işareti yaparken dudağımın bükük olması başka bir anlam taşımasına aracı oluyor. Buna örnek vermek gerekirse olumlu ya da olumsuz bir durumu ağız hareketleri ile göstermek mümkün. Özetlemek gerekirse gramer yapısı dudak ve mimiklerden oluşuyor.

Ecem: Çok teşekkür ederim. Arkadaşım Nursena ile devam edeceğiz.

Nursena: Teşekkürler Ecem. İşaret dili evrensel midir?

Tahsin: İşaret dili her ülkeye göre yerel olarak düzenleniyor. Evrenselliği her ülke ve dilin kendine göre işaret dili olmasından geliyor. Her kültüre ait benimsenen el işaretleri ve farklı yapıları mevcut. Hepsi birbirinden farklı olsa da her dilin kendi kültür

ve alışkanlıklarına göre değişmesi bunu bana kalırsa evrensel de kılıyor.

Nursena: Başka bir dilin işaret dilini öğrendiniz mi?

Tahsin: Tamamlamak imkânsız olsa da Türk işaret dilini olabilecek en iyi hale getirmeden bunu yapmak istemesem de Amerikan işaret diline büyük bir ilgim var. Aralarındaki en büyük fark Amerikan işaret dilinin tek el kullanılarak yapılıyor olması. Türkçede iki el kullanıyoruz.

Nursena: Bu durum işleri zorlaştırmıyor mu?

Tahsin: Kesinlikle. Benim için Türkçe işaret dili daha kolay ve pratik ama Amerikan işaret dili de onlara daha kolay geliyor. Bu durum tamamen kültürel.

Nursena: Kişisel fikrinizi çok merak ediyorum. Sizce işaret dilindeki kelime sayısı yeterli mi?

Tahsin: Ses barındırmadığı için Türkçe 'deki 600 bin kelimenin hepsinin bir karşılığı yok. Nesilden nesile de aktarılan bir dil nihayetinde. TÖMER'in hazırladığı sözlükte beş bin kelime mevcut. Zaman ilerledikçe, yeni kavramlar çıktıkça işaret diline de ekleniyor tabii ki.

Nursena: Beş bin kelimenin yetmediği durumlar da vardır sanırım.

Tahsin: Tabii, bu durumda da bulunduğumuz hali o an durduğumuz noktada vücudumuzla anlatmaya, bazı ifade ve şekillere daha fazla stres ekleyerek anlatmaya çalışıyoruz.

Nursena: Bu eksik sizce nasıl giderilebilir?

Tahsin: Aslında eksik kendi kendini gideriyor. Dediğim gibi nesilden nesile aktarılırken yeni kelimeler ekleniyor. Her jenerasyon kendi ihtiyaç duyduğu kelimeyi literatüre ekliyor. Bizim gibi duyabiliyor olmasına rağmen bu dili öğrenmek isteyenlere yetersiz kaçabiliyor. Bizler için bildiğimiz kelimenin işaret olmayınca anlatmakta güçlük çekiyoruz.

Nursena: İşaret dilinde kelimeler nasıl türetiliyor?

Tahsin: Benim bildiğim kadarı ile temel olarak ihtiyaç duyulan ne ise onun üzerinde çalışmalar yapılıyor. Örnek vermek gerekirse araba kelimesi ilk ihtiyaç duyulduğunda "araba nasıl kullanılır" fikri üzerinden ilerleyerek bir araba direksiyonunu tarif eden bir işaret türetilmiş.

Nursena: Dilin zorluğunu anlattınız ama sizlere bir de öğretmenin zorluğunu sormak istiyorum. Öğretirken zorlandığınız şeyler nelerdi?

Tahsin: Kendi mimiklerinden farkında olmayan bireylere bunların kullanımını anlatmak karşılaştığım en zor şeylerden biri. Bir anda hepsini koordine etmek bu insanlar için oldukça zor oluyor ve bunu bir insana baştan öğretmek bir bebeğe mimiklerini öğretmek kadar zor.

Nursena: Bu dili öğrenmenin çeviri sektörüne sağladığı katkılar nelerdir?

Tahsin: Cidden çok büyük bir katkısı var. Oldukça da fazla bir ihtiyaç var. Burada, Başkent Üniversitesinde çalıştığım alan İngilizceden Türkçeye işaret dili. Bu alanda benim bulabildiğim kimse yok varsa da ben denk gelemedim şimdiden özür diliyorum birileri var ise. Olmadığı için de ben bu alandan gitmeyi tercih ettim.

Nursena: Sözlü çeviri başlı başına çok zor iken sanırım kimse bu yoldan ilerlemek istemedi.

Tahsin: Ben de öyle düşündüm zaten. Yeni bir alan türetmek istedim. İhtiyaç cidden çok bu alanda. İstanbul'a bir konsolosluğa gittiğinizde belki orada bulabilirsiniz işaret dili tercümanı ama Van ya da Kars gibi bir doğu şehrimize gittiğinizde bunu bulmak çok zor bir hal alıyor. Brezilya'nın ikinci ana dili işaret dili. Bu çok güzel bir şey. Her resmi kurumda bir işaret dili tercümanı barındırmak şartı oluşturuyor bu durum. Böylelikle sağır bir birey zorluk çekmiyor. Türkiye'de bunu topluma katmamız, geliştirmemiz gerekiyor. O yüzden de bu alanda bir adım atmaya karar verdim. Sağır bir bireyin fikrini dış politikaya kazandırmanız çok büyük bir katkı.

Nursena: İşaret dili çevirmeni olarak hangi zorluklarla karşılaşılıyorsunuz?

Tahsin: Şu zamana kadar çok fazla bir deneyimim olmadı ama karşımdaki birey sağır iken benim bu dili sonradan öğrenmiş olmam bana şöyle bir sıkıntı yaratıyor; bazı kelimeler onlara çok normal gelirken ben bunun anlamını çıkarmakta zorlanıyorum. Bu yüzden kendimi eksik hissediyorum. Onların anlatmak istediğini kapmak bazen benim gibi sonradan öğrenmiş bireyler için zorlayıcı oluyor. Çok iyi anlayabiliyor olsam da bazen bir iki kelimeyi çıkartamıyorum. Biz tercümanlar içinde bu kaçan kelimeleri yakalamak gerekiyor ki böylece tam anlamıyla bir aktarım sağlanabilsin.

Nursena: Soğukkanlı olmak gerekiyor o halde.

Tahsin: Soğukkanlılıktan ziyade hata payını azaltmak gerekiyor. Bunun için de her zaman hazırlı olarak, kelimeleri bilerek, sürekli bir çalışma yaparak kendimizi geliştirmeye devam etmemiz gerekiyor.

Nursena: Sizce işaret dilinin en çok ihtiyaç duyulduğu sektörler nelerdir?

Tahsin: Benim aklıma gelen iki tane var. İlki öncelikle sağlık sektörü. Her hastanede bir işaret dili çevirmeni bulunmuyor. Acil bir durum olduğunda ve bir yakını olmadığında kendisini anlatması çok zor oluyor. Karşısındaki işaret dili bilmesede beden dili sayesinde ağrıyan yerini gösterebiliyor olsa da arada bir tercüman olduğunda bu çok daha hızlı ve verimli bir şekilde halledilebiliyor. Diğer alan ise habercilik sektörü. TRT bünyesinde çok iyi tercüme yapan kıdemli tercümanlarımız var ama maalesef bu her kanalımızda bulunmuyor. Umuyorum ki yakın zamanda her haber bülteninin simultane çeviri yapan işaret dili tercümanı olur.

Nursena: İşaret dili size nasıl bir ayrıcalık sundu?

Tahsin: Bir dil öğrenmek insana bambaşka bir perspektif yaratıyor. İşaret dilini öğrenmeden önce sağır bir bireyin hayatını nasıl geçirdiğini ve nasıl idame ettiğini bilmiyordum.

Bu dili öğrendikten sonra mantığını oturtabildim ve farklı bir perspektif kazandım. Kendim için de daha minnettar olmayı öğrendim. Duyabilmek çok büyük bir nimet. Sağır bir birey müziği hissedebilir ama nasıl bir şarkı olduğunu maalesef anlayamaz. Annenizin sesini tanımadan yaşamak cidden çok zor. Empati yapmayı öğretti bana işaret dili.

Nursena: Son olarak şunu sormak istiyorum, işaret dilini bilmek günlük hayatınızı nasıl etkiliyor? Normal bir şekilde konuşurken işaret dilinin mimik ve hareketlerini istemsizce gerçekleştiriyor musunuz?

Tahsin: Yanlışlıkla değil de bilerek. Nasıl? Kendi yakın çevreme birkaç kelime öğrettim. Diyelim ki bir ortamda Türkçe ya da İngilizce konuşamıyoruz ama iletişim kurmamız gerekiyor. İşaret dili sayesinde birkaç kelimeyle de olsa iletişim kurabiliyoruz. Günlük hayatımda ise spor salonunda arkadaşımın müzik dinlerken antrenman sırasında kulaklıklarımız çıkartmadan da bir iletişim gerçekleştirebilmek beni mutlu ediyor. Örneğin, spor yaparken, yüksek ağırlıklar kaldırırken yardım için işaret dilini kullanabiliyorum, bağırmama gerek kalmıyor. İnsanlar olarak sosyal varlıklarız ve iletişime muhtacız.

Nursena: Bu son sorumuzdu, her şey için teşekkür ederiz.

Tahsin: Ben teşekkür ederim bana bu fırsatı sunduğunuz için. Çok keyifliydi.

- Athorp, C., & Downing, B. T. (1996, March). Modes of doctor–patient communication: How interpreter roles influence discourse. In *Annual Conference of the American Association for Applied Linguistics, Chicago, March* <https://doi.org/10.1177%2F1461445600002004001>
- Bolden, G. B. (2000). Toward understanding practices of medical interpreting: Interpreters' involvement in history taking. *Discourse studies*, 2(4), 387-419. <https://doi.org/10.1177%2F1461445600002004001>
- Bowker, L. (2005). Productivity vs quality. *A Pilot Study on the impact of translation memory systems. Localization Reader*, 133-140. Retrieved from <https://doczz.com.br/doc/562909/productivity-vs-quality%3F-a-pilot-study-on-the-impact-of-t...>
- Chan, Y. F., Alagappan, K., Rella, J., Bentley, S., Soto-Greene, M., & Martin, M. (2010). Interpreter services in emergency medicine. *The Journal of emergency medicine*, 38(2), 133-139. <https://doi.org/10.1016/j.jemermed.2007.09.045>
- (2015, October 8). *ÇEVİRİ - Çevirmenler Meslek Birliği*. Çevirmenler Meslek Birliği | Kitap, Altyazı, Seslendirme Ve Tiyatro Çevirmenlerinin Meslek Birliği. Retrieved January 29, 2023, from <https://cevbir.org.tr>
- Dymally-Alatorre Bilingual Services Act. (n.d.). Toward understanding practices of medical interpreting: Interpreters' involvement in history taking. Retrieved from <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1461445600002004001>
- Elderkin-Thompson, V., Silver, R. C., & Waitzkin, H. (2001). When nurses double as interpreters: a study of Spanish-speaking patients in a US primary care setting. *Social science & medicine*, 52(9), 1343-1358. [https://doi.org/10.1016/S0277-9536\(00\)00234-3](https://doi.org/10.1016/S0277-9536(00)00234-3)
- Fakler, Johannes K et al. (2007). "Errors in handling and manufacturing of orthopaedic implants: the tip of the iceberg of an unrecognized system problem?" *Patient Safety in Surgery* 1 (1), 5. <https://doi.org/10.1186/1754-9493-1-5>
- Flores, Glenn et al. (2003). "Errors in medical interpretation and their potential clinical consequences in pediatric encounters." *Pediatrics* 111, 6-14. <https://doi.org/10.1542/peds.111.1.6>
- Gaiman, N. (2018). *İskandinav Mitolojisi* (A. S. Ortanca, Trans.). İthaki Yayınları. (Original work published 2017).
- Hadziabdic, E., Heikkilä, K., Albin, B., & Hjelm, K. (2009). Migrants' perceptions of using interpreters in health care. *International nursing review*, 56(4), 461-469. <https://doi.org/10.1111/j.1466-7657.2009.00738.x>
- Hutchins, W. J. (1995). Machine translation: A brief history. In *Concise history of the language sciences* (pp. 431-445). Pergamon. <https://doi.org/10.1016/B978-0-08-042580-1.50066-0>
- Jones, J. C. (1880). *Valhalla: The myths of Norseland; a saga, in twelve parts*. Trow's Printing and Company.
- Jones, J. C. (2022). *Valhalla İskandinav Efsaneleri* (H. İ. Kızık, Trans.). FA Yayınları. (Original work published 1880).
- JS, C. (2021, August 3). *4 Expert Tips on Medical Device Translation*. Pangea Localization Services. Retrieved January 6, 2023, from <https://www.pangea.global/blog/2021/08/03/4-expert-tips-on-medical-device-translation/>
- Karwacka, W. (2014). Quality assurance in medical translation. *The Journal of Specialised Translation*, 21, 19-34. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/314404824_Quality_assurance_in_medical_translation
- Karwacka, W. (2015). Medical translation. *Ways to Translation*, 271-298. Retrieved from https://www.academia.edu/25509796/Medical_translation

- Koehn, P. (2009). *Statistical machine translation*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511815829>
- Litchfield, M. E. (2021). *Dokuz Diyar İskandinav Mitolojisinden Hikâyeler* (A. Eliuz, Trans.). Maya Kitap. (Original work published 1890).
- Lyons, E. (2013, January 1). How information technology developments are changing the future of medical translation. *The ATA Chronicle*, 19-22. Retrieved from <https://www.biomednouvelle.com/s/1922-n152.pdf>
- Anonymous. *Meaning of gay*. Webster's Dictionary 1828. <https://webstersdictionary1828.com/Dictionary/gay>.
- Mendonca, D. (2023, March 25). *Former F1 driver Nelson Piquet fined nearly \$1 million for racist and homophobic comments against Lewis Hamilton* / CNN. CNN. <https://www.cnn.com/2023/03/25/motorsport/nelson-piquet-lewis-hamilton-intl-spt/index.html>
- Montalt, V., Zethsen, K. K., & Karwacka, W. (2018). Medical translation in the 21st century-challenges and trends. *MonTI. Monografías de Traducción e Interpretación*, (10), 27-42. Retrieved from <http://www.e-revistas.uji.es/index.php/monti/article/view/3684>
- Munch, P. A. (2021). *İskandinav Mitolojisi Tanrılar ve Kahramanların Efsaneleri* (A. Eliuz, Trans.). Maya Kitap. (Original work published 1968).
- Nelson Piquet: Lewis Hamilton praises Brazilian government for fining former F1 champion over offensive comments*. (n.d.). Sky Sports. <https://www.skysports.com/f1/news/12040/12845269/nelson-piquet-lewis-hamilton-praises-brazilian-government-for-fining-former-f1-champion-over-offensive-comments>
- Nisbeth Jensen, Matilde and Korning Zethsen, Karen (2012). "Translation of patient information leaflets: Trained translators and pharmacists-cum-translators – a comparison." Vincent Montalt-Resurrección and Mark Shuttleworth (eds.) (2012). *Translation and knowledge mediation in medical and health settings*. Linguistica Antverpiensia New Series – Themes in Translation Studies 11/2012, 31-50. <https://doi.org/10.52034/lanstts.v11i.295>
- O'Brien, S. (2016). Training translators for crisis communication: translators without borders as an example. In *Mediating Emergencies and Conflicts* (pp. 85-111). Palgrave Macmillan, London. Retrieved from https://sci-hub.se/10.1057/978-1-137-55351-5_4
- O'Halloran, K. L., Tan, S., & Wignell, P. (2016). Intersemiotic translation as resemiotisation: A multimodal perspective. *Signata. Annales des sémiotiques/Annals of Semiotics*, (7), 199-229. <https://doi.org/10.4000/signata.1223>
- Olohan, M. (2011). Translators and translation technology: The dance of agency. *Translation studies*, 4(3), 342-357. <https://doi.org/10.1080/14781700.2011.589656>
- Origin and meaning of gay*. (n.d.). Etymonline. <https://www.etymonline.com/word/gay>
- Parkinson, R. B., Diffie, W., Fischer, M., & Simpson, R. S. (1999). *Cracking codes: the Rosetta Stone and decipherment*. Univ of California Press. <http://dx.doi.org/10.2307/4126220>
- Rosenberg, E., Seller, R., & Leanza, Y. (2008). Through interpreters' eyes: comparing roles of professional and family interpreters. *Patient education and counseling*, 70(1), 87-93. <https://doi.org/10.1016/j.pec.2007.09.015>
- Spinolo, N., & Amato, A. A. M. (2020). Technology in Interpreter Education and Practice: Introduction. In *TRAlinea. Special Issue: Technology in Interpreter Education and Practice*. Retrieved from <https://www.intralinea.org/specials/article/2520>
- Sturluson, S. (2020). *Nesir Edda VÍKING MÍTOLOJÍSÍ* (S. Özkan, Trans.). Yeditepe Yayınevi. (Original work published 1220).

The History Of Translation | Language Connections. (2022, July 1). December 1, 2022, retrieved from <https://www.languageconnections.com/blog/history-of-translation/>

Translators Association: Why You Should Join One! (2022, December 7). German-Translation-Tips-and-Resources.com. Retrieved January 29, 2023, from <https://www.germantranslationtips.com/translators-association.html>

TUÇED. (n.d.). TUÇED. Retrieved January 29, 2023, from <http://tuced.org.tr/>

Türkiye Konferans Tercümanları Derneği. (2020, March 5). Türkiye Konferans Tercümanları Derneği. Retrieved January 29, 2023, from <https://www.tktd.org/>

Why join a translators' association? (2022, March 1). Cultures Connection. Retrieved January 29, 2023, from <https://culturesconnection.com/why-join-a-translators-association/>

Wu, X. (2021, April). Computer Aided Translation and Traditional Chinese Medicine Translation. In *International Conference on Application of Intelligent Systems in Multi-modal Information Analytics* (pp. 791-795). Springer, Cham. Retrieved from https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-74814-2_112

<https://www.theodysseyonline.com/10-quotes-college-students-need-to-remember-in-2020>

<https://monocle.com/magazine/issues/77/expo-77-hope-for-the-best/>

<https://www.pinterest.es/pin/f1-vintage--1037516832879532699/>

<https://i.pinimg.com/originals/bb/d4/5c/bbd45c3938ebe0786710a0adc76f9f82.jpg>

<https://blog.vknjewelry.com/en/who-survives-ragnarok>

<https://www.redbubble.com/shop/ap/145156467>

<https://i.pinimg.com/originals/13/f1/bc/13f1bcd04a1243663e3e7bc2a58870e.jpg>

<https://studfile.net/preview/5650192/page:7/>

https://www.imiaweb.org/uploads/pages/228_4.pdf

<https://www.etsy.com/listing/1282565341/vintage-medical-encyclopedia-dictionary>

https://i.etsystatic.com/10268274/r/il/130840/2389062895/il_1140xN.2389062895_c9uf.jpg

<https://tr.pinterest.com/pin/1030691064702693098/>

https://i.etsystatic.com/10268274/r/il/66052c/2341477164/il_1140xN.2341477164_g78t.jpg

<https://i.pinimg.com/originals/16/d4/df/16d4df454077abe9429d8309dba7ba58.jpg>

https://i.etsystatic.com/8140833/r/il/748461/3520675439/il_1140xN.3520675439_pezn.jpg

<https://i.pinimg.com/originals/2c/24/35/2c24353ac512dd0f8894deb2befd19a1.jpg>

<https://i.pinimg.com/originals/e0/60/a9/e060a93e9c4178f439493ed9287e48b4.jpg>

<https://i.pinimg.com/originals/ac/3a/dc/ac3adc1662ef19fbf7eb2374822ba5bf.jpg>

<https://www.flickr.com/photos/lluissribes/16057749892>

